

Батлав:

...../Ц.Уранчимэг/

Хүрээлэн буй орчны бодлого
зохицуулалтын газрын дарга

Зөвшөөрсөн:

...../Ц. Мөнгөнцэцэг/

"Вэнс" ХХК-ийн захирал

**ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН АЛАГ-ЭРДЭНЭ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ "ОНГОЛОГ ТУР" ЖУУЛЧНЫ
БААЗЫН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/Аж ахуй нэгжийн регистрийн дугаар: 2563401/

Хянасан:

БОАЖЯамны Дэд бүтэц, хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний асуудал хариуцсан
мэргэжилтэн П.Шинэцэцэг :/...../ 2023 /...../.....

Боловсруулсан :

Вэнс ХХК-н Аялал жуулчлал хариуцсан менежер:
...../Г.Болорцэцэг /

АГУУЛГА

1. “ОНГОЛОГ ТУР” жуулчны баазын товч танилцуулга
2. Төслийн талбай, түүний орчны байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч тодорхойлолт
3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт
4. Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт
5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө
6. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө
7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө
8. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө
9. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр
10. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө
11. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсэд оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

1. “ОНГОЛОГ ТУР” жуулчны баазын товч танилцуулга

Ерөнхий мэдээлэл

Жуулчны баазын нэр

“Онголог тур” жуулчны бааз

Зорилго

“Вэнс” ХХК-ийн Онголог тур жуулчны баазын төсөл нь Төсөл хэрэгжиж буй Хөвсгөл нуурын улсын тусгай хамгаалалттай газрын байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүйгээр олон улсын түвшинд тэргүүлэгч байж улс орныхоо аялал жуулчлалын салбарыг хөгжүүлэхэд хувь нэмрээ оруулах, үйлчилгээний соёлыг дээд зэргээр ханган, зочдынхоо сэтгэл ханамжийг мэдэрч хөрөнгө оруулалтаа эргэж нөхөх, ажилчдынхаа амьдралын баталгааг сайжруулан, мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэн, ажлын байрны нөхцөлийг дэмжсэнээр нийгэм, эдийн засагт бодит үр дүнгээ нэмэгдүүлэх зорилготой.

Компанийн мэдээлэл

Компанийн нэр: “Вэнс”

Улсын бүртгэлийн дугаар: 2011003131

Регистрийн дугаар: 2563401

Хаяг: Орхон аймаг, Эрдэнэт хот, Тюряковын гудамж “Вэнс” ХХК байр

Утас: 99351252, 98306065

Жуулчны баазын байршил

Хөвсгөл аймаг, Алаг-Эрдэнэ сум, Хөвсгөл нуурын баруун эрэг, Онгологийн ар царамд 5 га газарт байрлана.

Улсын тусгай хамгаалалттай нутаг дэвсгэрт газар ашиглах гэрчилгээний дугаар: 2010/45, гэрээний дугаар 10/007

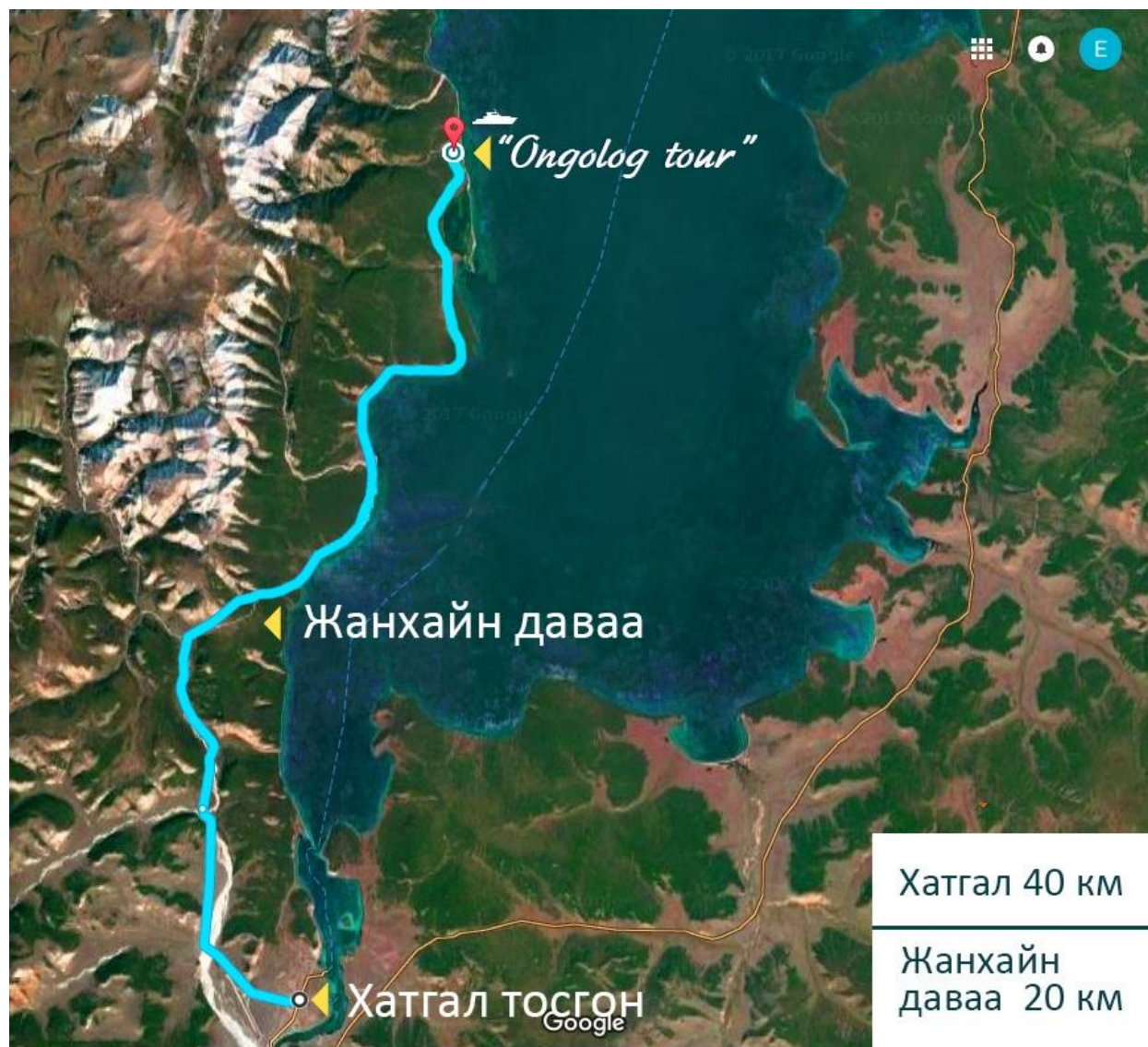
Хүчин чадал

2023 оны байдлаар манай жуулчны бааз тус бүр 3 ортой 10 гэр, 5 ортой 5 байшин, 4 ортой 12 дүнзэн байшин, 3 ортой 2 дүнзэн байшин, 2 ортой 1 дүнзэн байшин, нийт нэг ээлжиндээ 100 гаруй хүн хүлээн авах хүчин чадалтай ажиллахаар төлөвлөв.

80-100 хүний суудалтай ресторан, боловсон ариун цэврийн өрөө, душ 2 байрлалд (гэрүүд болон байшингийн хэсэг тус тусдаа), соруулдаг, тус бүр 15 шоо м. багтаамжтай бохирын сав 2 байрлалд, бохирын автомашин, хатуу хогийн бункер зэрэг үйлчилгээний дэд бүтэцтэй. Гэр байрны болон бааз доторх явган замын гэрэлтүүлэг, ус халаахдаа сэргээгдэх эрчим хүч, нарны энергийг ашиглаж

байна. Гар бөмбөг, теннис, сагсны болон бүжгийн талбайг бетоноор цутгаж хийсэн.

2023 оны жуулчны улиралд тогооч, зөөгч зэрэг үйлчилгээний ажилтнууд нийт 20 хүн (50 орчим хувийг нь орон нутгаас) ажиллах ба орон нутгийн иргэдээс жуулчны баазын харуулын ажилд байнгын ажлын байраар ханган ажиллуулж байна.

байршил

харагдах байдал

2. Төслийн талбай, түүний орчны байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч тодорхойлолт

Төсөл хэрэгжиж буй нутгийн байгаль орчны төлөв байдал:

Физик газарзүйн нөхцөл:

Уул зүй болон газрын гадарга: Хөвсгөл нуурын ай сав газар нь уул зүйн хувьд хойгуураа зүүн Соёны уулс, өмнөд хэсгээрээ Хангайн салбар уулс, баруун талаараа Тувагийн уулсын салбар, зүүн талаараа Байгалийн салбар уулсын хооронд шинэхэн газар хөдлөлтөөс үүссэн хонхорт оршдог. Хөвсгөлийн уулсад Улаан тайга, Хорьдол сарьдаг нуруу, Баяны нуруу гэхчилэн голдуу хойноосоо урагш суналттай хэд хэдэн нурууд тогтсон байна. Ай савд хамгийн өндөр цэг нь Мөнх-Сарьдаг уулын оргил Бүрэнхаан (3491 м), хамгийн нам дор газар нь далайн түвшнээс дээш 1645 м-т орших Хөвсгөл нуурын усны мандал юм. Хөвсгөлийн уулархаг нутаг нь гадаргын хувьд Сибирийн геоморфологийн их мужид хамаарах бөгөөд энэ нутгийн физик газарзүйн төрх нь Хойд Азийн эх газарлаг шинжтэй, өмнөд Сибирийн физик газарзүйн бүсэд байрладаг оршино. Хөвсгөлийн уулархаг нутаг нь шинэхэн тектоникийн хувьд Байгаль нуурын хэв шинжийн хотгор, хотстой томоохон морфоструктурын нум хэлбэрийн Алтай-Соён, Дорнод Азийн элементүүдийг тусгасан байдаг.

Уур амьсгал:

Уур амьсгалыг бүрэлдүүлэх гол хүчин зүйлс дотроос хамгийн чухал нь газрын гадаргын жигд биш, хотгор гүдгэрийн ялгаа ихтэй байдаг явдал юм. Нутаг дэвсгэрийн хотгор гүдгэрийн ялгаа, гол мөрөн, нуурын нөлөө уур амьсгалын нөхцөлтэй уялддаг.

Агаарын температур: Хөвсгөл нуур-Эг голын сав газрын агаарын жилийн дундаж температур Хөвсгөл нуурын баруун хэсгээр -4-80C, зүүн эрэг болон Эг, Үүрийн голын эхээр -40C-аас хүйтэн голын дунд адаг хэсэгт -10C-аас дулаан байдаг байна. Нийт нутаг далайн түвшнээс дээш ихээхэн өргөгдсөн учир зун сэрүүн, өвөл хүйтэн. Хөвсгөл нуур-Эг голын сав газар 300-450 мм тунадас унана. Жилийн ерөнхий үүлшилт 5 баллаас үл хэтрэх ба цэлмэг өдрийн тоо, ерөнхий үүлшилтээр 68 болно.

Агаарын чанар

Төсөл хэрэгжиж буй талбайд одоогийн байдлаар агаар дахь түгээмэл тархалттай бохирдуулагч бодис болох хүхэрлэг хий, азотын давхар исэл, тоос, тоосонцорын бохирдолгүй байна.

Геологийн тогтоц, геоморфологи

Геологийн тогтоц: Геологийн тогтоцын хувьд нийлмэл гетероген тогтоцтой Тува-Монголын кембрийн өмнөх бөөгнөрлийн төв мужийг эзлэх Сибирийн тавцангийн урд талыг хүрээлэн буй Төв Азийн атриат бүслүүрийн хойт хэсэгт оршино.

Геоморфологи: Геоморфологийн хувьд гол, горхийн хөндий, уул нурууд гэсэн 2 үндсэн төрлийн рельефтэй. Геологийн тогтоц нь орчин үеийн дөрөвдөгчийн настай, аллювийн гаралтай хурдсаас эхлээд Рифей, Протерзойн тунамал болон хувирмал чулуулаг хүртэл янз бүрийн насны хурдас чулуулаг тархсан байна.

Гадаргын ус

Төсөл хэрэгжиж буй газар нь Монгол орны усны сав газрын ангиллаар 2 дугаар буюу “Хөвсгөл нуур-Эг гол”-ын сав газарт багтана.

Хөвсгөл нуур: Хөвсгөл нуурт 96 гол, горхи цутгах бөгөөд ганц Эгийн гол эх аван урсдаг. Хөвсгөл нуурын ай савын ус хураах талбай нь 4920 км², тус ай савд голын сүлжээ сайн хөгжсөн, 1 км² талбайд 0.43 км голын урт ноогддог, хойноосоо урагшлах тусам голын сүлжээний нягт нь 0.8 км болж буурдаг. Голуудын тэжээлийн үндсэн сурвалж нь хур борооны ус бөгөөд 60-80 %-ийг нь эзэлнэ. Цасны ус 5-10 %, үлдэх хэсгийг нь газар доорх урсац тэжээдэг байна.

Эгийн гол: Эгийн гол нь 7 дугаар эрэмбийн гол юм. Ус хурах талбай 38354.1 ам км, 509.5 км урт, 0.0016 хэвгийтэй. Голдрилын дундаж өндөр 1140 м, ус хагалбарын шугамын урт 2545 км.

Газрын доорх ус

Хөвсгөл нуурын ай сав нь ан цав-судлын коллектор бүхий талст чулуулаг зонхилсон, нүх сүвийн коллектор бүхий тунамал сэвсгэр хурдас хязгаарлагдмал тархсан, гидрогеологийн атираат мужид багтдаг. Иймээс ан цавын төрлийн ус элбэг тархсан.

Хөрсөн бүрхэвч

Хөрсний тархалт: Хөвсгөл нуур-Эгийн голын сав газрын хувьд ихэнх хэсгийг нь уулын тайгын ширэгт төмрийн исэлтэй хөрс тархсан бөгөөд голын эхэн хэсэгт уулын тайгын цэвдэгт ухаа шороон болон уулын хар шороон карбонатгүй хөрс алаг цоог байдлаар тархсан байна.

Хөрсний элэгдэл, эвдрэл: Хөвсгөл нуур-Эгийн голын сав газрын Хөвсгөл нуурын баруун хэсгийн хөрс цас мөс, мөнх цэвдгийн нөлөөгөөр эвдрэх ихээхэн эрсдэлтэй юм.

Ургамлан нөмрөг

Ургамал-газарзүйн мужлалтаар “ВЭНС” ХХК-ийн “Онголог тур” жуулчны баазын талбай нь Евразийн шилмүүст ой, нугат хээрийн их мужийн Алтай-саяны мужийн хүрээнд Улаан тайга-Хорьдол сарьдагийн тойрогт хамаарагдаж байна

Хөвсгөл орчимд 69 овог, 262 төрөлд хамаарах 750 зүйл дээд ургамал тэмдэглэгджээ

Ойн сан

Хөвсгөлийн БЦГ-ын хувьд сибирь хушин ой (*Pinus sibirica*), шинэсэн ой (*Larix sibirica*), улиангарын ойн формациудаас бүрддэг. Бүх ойтой талбайн тавны дөрвийг шинэсэн ой эзлэх ба д.т.д 1645-2300м хүртэл ургана. Улиангарын ой хад асгатай, энгэр хажуу, чулуурхаг ан хавцалд хэсэг хэсэг төгөл үүсгэж байрлана.

Амьтны аймаг

Хөхтөн амьтад: Хөвсгөлийн БЦГ-ын орчимд 63 зүйл хөхтөн амьтад байршин амьдардаг байна. Үүнээс туруутнаас 4 овгийн 7 төрөлд хамаарах 7 зүйл, туулайтнаас 2 овгийн 2 төрөлд хамаарах 4 зүйл, мэрэгчдээс 5 овгийн 14 төрөлд хамаарах 23 зүйл, махчдаас 4 овгийн 11 төрөлд хамаарах 17 зүйл байршдаг байна. Хөвсгөлийн БЦГ харьцангуй олон янзын амьдрах орчинтойгоос хамааран амьтны аймгийн зүйлийн бүрэлдэхүүн олон бөгөөд нэлээд хэдэн зүйл ховор болон нэн ховор хөхтөн амьтны зүйл байдаг.

Нийгэм, эдийн засаг:

“ВЭНС” ХХК-ийн “Онголог тур” жуулчны баазын талбай нь Хөвсгөлийн БЦГ-т газрын хязгаарлалтын бүсэд байрлах бөгөөд засаг захиргааны хувьд Хөвсгөл аймгийн Алаг-Эрдэнэ суманд харьяалагддаг.

Алаг-Эрдэнэ сум: Алаг-Эрдэнэ сум нь 4500 орчим км² нутагтайгаас 1460 км² нь ой, 2760 км² нь бэлчээр болно. Сумын төв Манхан нь аймгийн төв Мөрөн хотыг Хатгал сумтай холбосон замын ойролцоо, Мөрөнгөөс хойш 62 км, нийслэл Улаанбаатараас 733 км-ийн зайд оршино. Сумын хойд хилд Хөвсгөл нуур оршдог.

Хатгал тосгон: Хатгал тосгонд нисэх онгоцны буудал, усан боомт, сургууль, шуудан зэрэг албан байгууллагууд бий. Хатгал тосгон нь баг, хэсгийн зохион байгуулалтгүй тул тосгоны 3000 гаруй оршин суугчид, нуур орчимд үйл ажиллагаа эрхэлж буй 59 гаруй жуулчны баазууд, 40 орчим гэр буудлууд, жуулчны улирлын үеэр дайран өнгөрч буй 42000 дотоодын аялагчид, 3500 орчим гадаадын жуулчдад төрийн болон бусад холбогдох үйлчилгээг хүргэж ажилладаг болно.

2016 оны жилийн эцсийн мэдээнээс хархад Хатгал тосгоны хүн ам баршлаар 3147, өрхийн тоо сумаар 897, хүн ам нийт 3147 хүн ам амьдардаг.

Хөвсгөл аймаг: Хөвсгөл аймаг нь 23 сум, 1 тосгон, 125 багтай. Хөвсгөл аймгийн нийт хүн ам 2016 оны эцэст 37.9 мянган өрх, 129.9 мянган хүн амтай болж, 2015 оныхоос өрхийн тоо 0.51 хувиар буурч, хүн ам 0.99 хувиар өссөн байна. Өрх хүн амыг байршлаар нь авч үзвэл нийт өрхийн 19.3 хувь буюу 7.3 мянган өрх, нийт хүн амын 18.9 хувь буюу 24.5 мянган хүн сумын төвд, нийт өрхийн 33.4 хувь буюу 12.7 мянга өрх, нийт хүн амын 32.1 хувь буюу 41.7 мянган хүн ам аймгийн төвд амьдарч байна.

Хөвсгөл аймгийн цаан сүрэг 1962 онд 665 байсан бол 2015 оны жилийн эцэст 1855 болсон байна.

2016 оны эхний 7 сарын байдлаар аймгийн төсвийн орлого 52.6 тэрбум, зарлага 49.7 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оноос орлого 5.8 хувь, зарлага 6.6 хувиар тус

тус өссөн байна. Аймгийн татварын орлого 6.8 тэрбумд хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 7.9 хувиар өссөн байна.

Хөдөө аж ахуй: 2016 оны жилийн эцсийн мал тооллогоор аймгийн хэмжээгээр 15.3 малчин өрхөд 31.1 мянган малчид байна. Малчдын тоо өмнөх оныхоос 3,6 хувь буюу 1.1 мянгаар өсөв. Хөвсгөл аймаг мал тооллогын дүнгээр 2016 онд бүгд 5089386 мал, үүнээс тэмээ 2097, адуу 223397, үхэр 436645, хонь 2489295, ямаа 1937952 мал тоолуулав.

3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

Онголог тур жуулчны баазын төслийн БОНБНУ-р төслийн гол болон болзошгүй нөлөөллийг дараах байдлаар тодорхойлсон байдаг.

Төслийн хүрээнд өртөх байгалийн нөөцүүд болох агаар, хөрс, ургамал, ойн сан, амьтан болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх гол сөрөг нөлөөллийг үнэлгээний матрицын аргаар тооцож гаргалаа. Үүнд: газрын гадарга болон хэвлийд их сөрөг нөлөөтэй, ургамлан нөмрөг, ойн сан, амьтны аймаг, усан орчин, хөрсөн бүрхэвч, агаар орчин зэрэг байгалийн бүрэлдэхүүн нөөцүүдэд үзүүлэх нөлөөлөл дунд зэрэг, нийгэм эдийн засагт эерэг нөлөө үзүүлэхээр байна. Харин хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл гарахгүй бөгөөд ажиллагсад болон жуулчдын өөрсдийн хайхрамжгүй байдлаас үүсэх сөрөг нөлөөлөл гарахаар байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх хамгийн гол нөлөөлөл нь хатуу, шингэн хаягдал болон түүнийг зайлуулах явцад үүсэхээр байна. Иймээс хатуу хог хаягдал болон бохирыг зайлуулах явцад техникийн болон аюулгүй ажиллагааг мөрдөн ажиллахыг зөвлөж байна. Мөн төслийн талбайд галын аюулгүй байдлаас урьдчилан сэргийлэх багаж хэрэгслийг байршуулсан байгаа нь түймэр гарах түүний эрсдлээс үүсэх гол сөрөг нөлөөллүүдийг багасгаж байна.

4. Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт

Онголог тур жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа 2019 онд “Өндөрхаан трейд” ХХК-ийн боловсруулсан “Онголог тур аялал жуулчлалын баазын” төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний нэмэлт тодотгол тайлангаар тодорхойлогдсон 5 жилийн төлөвлөгөөг 2023 оны бизнес төлөвлөгөөтэй уялдуулж боловсруулсан ба Монгол Улсын Байгаль орчны багц хууль, холбогдох дүрэм журам, стандартуудын шаардлагуудыг мөрдлөг болгон хэрэгжүүлэхийг гол зорилго болгосон.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөн нь төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоогдсон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжиж буй орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаварыг хянах, илрүүлэх зорилтыг хангах үүрэгтэй юм.

5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, байгаль орчны удирдлагын тогтолцоонд байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний явцад тогтоогдсон төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, үр дагаврыг арилгах арга хэмжээ, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, зарцуулах төсөв, баримтлах эрх зүйн бичиг баримт зэргийг тодорхойлон доорх хүснэгтэд нэгтгэн үзүүлсэн болно.

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (сая.төг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, (сая.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг									
1.	Ахуйн хортон шавж, мэргэчийн устгал, халдваргүйжүүлэлтийг хийгээгүйгээс ахуйн хортон шавж, мэргэч олноор үржих	Ахуйн хортон шавж, мэргэч устгах болон урьдчилан сэргийлэх ариутгал, халдваргүйтгэлийг мэргэжлийн эрх бүхий байгууллагаар хийлгэх	Төслийн талбай	м ²	Нэгжийн өртөг, сая төг Ахуйн хортон шавж /ялаа, бясаа, жоом, цагаан эрвээхий/ устгах-0.00035 Оготно, хулгана гэх мэт мэргэч устгах-0.00035 Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх халдваргүйжүүлэлт-0.00025 <i>Нийт-0.00095</i>	Шаардлагатай нэгж талбайд	0.00095*2 удаа=0.0019	2023 он 6-р сар	Ариун цэврийн тухай хууль
2.	Хөрсөн бүрхэвч гадны хүчин зүйлийн нөлөөгөөр элэгдэх, эвдрэх	Хөрсөн бүрхэвч элэгдэхээс хамгаалах, орчны талбайд тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулах Жуулчны баазын объект хооронд явган хүний зам тавих (байгалийн өнгөт чулуу, мод гэх мэт) сэргээн засварлаж байх Автомашины зогсоолыг тохижуулах, сэргээн засварлаж байх	Төслийн талбай, түүний ойр орчин	ш м ²	Автомашины зогсоол Жуулчны баазын объект хооронд явган хүний зам тавих <i>Нийт 14</i>	Хэрэгцээт газар хамгаалах арга	14	2023 он	хяналт шалгалтын хуудас

Агаар орчин

3.	Хог хаягдал нь салхиар туугдан орчныг бохирдуулж орчин тойрондоо эвгүй үнэр гаргаж болзошгүй	Хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгах, богино хугацаанд зайлуулах Гаднах орчны эргэн тойрон /50 хүртэлх метр/ нийтийн эдэлбэр газрын хог хаягдлыг хариуцан цэвэрлэх	Төслийн талбай, түүний ойр орчин	м ²	Хог хаягдлыг Эко Дэвшилт Төрийн бус байгууллагатай гэрээ хийсний дагуу ангилан ачуулах. Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2023 он	Хог хаягдлын тухай хууль
4.	Үндсэн бүтээгдэхүүн үйлчилгээ болох авто аялал, жуулчин тээврийн үйлчилгээ болон гэр сууцны галлагаа зэргээс агаарт түгээмэл тархалттай бохирдуулагч бодис (CO, NOx, SO2) ялгарах	Тээврийн хэрэгслийг үзлэг оншилгоонд хамруулах, агаар бохирдуулсны төлбөрийг төлөх Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт жуулчдыг эко байдлаар аялуулах, тогтсон маршрутаар явган аялуулахыг түлхүү зорих	Төслийн талбай, түүний ойр орчин	ш		3 ш	0.9	2023 он	Агаарын тухай хууль Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль

Усны чавар

5.	Ундны ус нь стандартын шаардлага хангахгүй байх	Цэвэр ус хадгалах савыг тогтмол угааж цэвэрлэх	Төслийн талбай			3-4		2023 он (жилд удаа)	3-4 0900:2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
----	---	--	----------------	--	--	-----	--	---------------------	---

6.	Цэвэр усны нөөц багасах, цэвэр усыг ихээр ашиглах	Гадаргын ус ашиглагч нь ус авах барилга байгууламжийн шахуурга бүр дээр эсхүл ус дамжуулах гол хоолойн эх дээр тоолуур суурилуулна Усны тоолуур эвдэрсэн тохиолдолд холбогдох байгууллагад яаралтай мэдэгдэж, усны тоолуурыг шугамнаас салгах, баталгаажуулсны дараа буцааж тавихад байлцах, тоолуурын засвар, суурилуулалтыг тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллагаар хийлгэх Ус ашиглагч, хэрэглэгч нь усны тоолуурын ашиглалтын хугацааг харгалзахгүйгээр хэмжилзүйн ажил, үйлчилгээний гэрээ, графикийн дагуу тогтоосон хугацаанд хэмжил зүйн төв болон аймаг, нийслэлийн хэмжил зүйн байгууллагын баталгаажуулалтад хамруулж гэрчилгээ авах бөгөөд дахин битүүмжлүүлэх	Төслийн талбай	ш	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2023 он	БОНХ-ийн сайдын 2013.05.16-ны өдрийн А-156 тоот тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам"
----	---	---	----------------	---	--------------------------------	---	--------------------------------	---------	--

7.		Ус хэмнэлттай ашиглах сүүлийн үеийн техник, технологийн суурилуулах Бохир ус цэвэрлэх байгууламж сууриллуулан ашигласнаар цэвэрлэсэн усыг ундны бус зориулалтаар дахин ашиглах	Төслийн талбай	-	Шингэн болон хатуу хаягдлыг Алтай Эколос ХХК-н бохирын цэвэрлэх байгууламж ТООПЭРО төхөөрөмжийг байршуулах		Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2023 он	MNS 6694:2017 Хүрээлэн буй орчин. Усны нөөц, ус ашиглалт, хамгаалалт. Нэр томьёо, тодорхойлолт MNS BS 8525 1:2015 Саарал усны систем. Ерөнхий шаардлага MNS 6734:2018 Дахин ашиглах цэвэрлэсэн ус. Техникийн ерөнхий шаардлага
8.	Бохир усны цооног халих, бохир хөрсөнд нэвчин газар доорх усыг бохирдуулах	- Бохир ус татан зайлуулах гэрээг орон нутагтай хийх, гэрээг цаашид жил бүр шинэчлэх, гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэн ажиллах - Бохирын цооногийг 70-80 хувийн эзэлхүүнтэй үед соруулуулах - Бохир усны шугам хоолойн үзлэг, засварыг тогтмол хийлгэж, бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавин ажиллах - Бохирын ус зайлуулах цэгийн орчин тойрон нь машин орж гарахад саадгүй байхаар тохижуулсан байна.	Төслийн талбай, түүний ойр орчин	-	Бохир ус соруулуулан зайлуулах ажлын зардлыг үйл ажиллагааны зардалд тусгах Бохирын ус зайлуулах цэгийн ойр орчинг тохижуулах-0.4	-	0.4	2023 он /Үйл ажиллагаа эхлэхийн өмнө болон сүүлд/	“Ус ашиглагч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь ахуйн бохир ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам
	Нийт	-	-	-	-	-	15.3019	-	-

6. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, сая төг	Нийт зардал сая төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1.	Үйл ажиллагааны үед төсөл хэрэгжиж буй талбай, түүний ойр орчинд ургамлан нөмрөг талхлагдах, хөрс элэгдэх, бохирдох	Хөвсгөл нуурын эрэг дагууд үйл ажиллагаа явуулж буй ААН, байгууллагууд хамтран ногоон байгууламжийг байгуулах ажилд идэвхитэй оролцох. Энд 2 хувилбарыг санал болгож байна: - Хөвсгөл нуурын эрэг дагууд ногоон байгууламжийн зурвас газар байгуулах - Хатгал тосгон болон Алаг-Эрдэнэ сумын төвд мод тарих	Төслийн талбайн ойр орчин	м ²	Шаардлагатай талбай хэмжээг ээр	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах		2023 он	1995.04.11-ны өдрийн Байгалийн ургамлын тухай хууль Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5918-2008 Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт MNS 5914-2008
		Баазын дотоод сул талбайд цэцгийн мандал суулгаж орчныг тохижуулах	Төслийн талбай, түүний ойр орчин	ш	Жил бүр харилцан адилгүй байна.	0.3	0.3	2023 он	Газрын тухай хуулийн 56-р зүйлийн 56.6 заалт
	Нийт	-	-	-	-	0.3	0.3	-	-

Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд манай бааз 2023 онд 50 ширхэг шар хуайс модыг баазын төв замын дэргэдэх хашаа дагуу тарихаар төлөвлөж байна.

7. Хог, хаягдлын менежментийн 2023 оны төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ахуйн	- Орон нутгийн удирдлагатай хог хаягдлыг ачиж тээвэрлэх гэрээг жил бүр байгуулах - Хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгах, богино хугацаанд зайлуулах - Хог хаягдал зайлуулсан бүртгэл хөтлөх	Төслийн талбай, түүний ойр орчин	тн/жил	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	4.5	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2023 он	Хог хаягдлын тухай хууль Хог хаягдлын бүртгэл хөтлөх, тайлагнах журам
		- Объект хоорондын явган хүний зам дагуу хогийн сав байрлуулах - Гаднах орчны эргэн тойрон /50 хүртэлх метр/ нийтийн эдэлбэр газрын хог хаягдлыг хариуцан цэвэрлэх - Олон нийтийн цэвэрлэгээний ажилд идэвхтэй оролцох	Төслийн талбай, түүний ойр орчин	ш м ²	Хогийн сав байрлуулах-0.03	Хэрэгцээ, шаардлагаар	0.03*8ш=0.24	2023 он	Хог хаягдлын тухай хууль
		- Шугаман бөглөрөл гарахаас урьдчилан сэргийлэх, бохирын цооногт хог хаягдал хийхгүй байх - Бохирын цооногийг 70-80 хувийн эзэлхүүнтэй үед соруулах - Бохир усны шугам хоолойн үзлэг, засварыг тогтмол хийлгэж, бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавин ажиллах - Бохирын ус зайлуулах цэгийн орчин тойрон нь машин орж гарахад саадгүй байхаар тохижуулах	Төслийн талбай	-	Бохирын ус зайлуулах цэгийн ойр орчинг тохижуулах-0.4	-	Бохир ус соруулуулан зайлуулах ажлын зардлыг үйл ажиллагааны зардалд тусгах 0.4 ¹	2023 он (үйл ажиллагаа эхлэхийн өмнө шугам хоолойн үзлэг хийх, тохижилтын ажил хийх)	БОАЖ-ын сайд, ЭМ-ийн сайдын хамтарсан 2018.04.05 өдрийн А/82/128 тоот тушаалын хавсралтаар батлагдсан “Ус ашиглагч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь ахуйн бохир ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам” Эрх бүхий аж ахуй нэгж байгууллагатай байгуулсан бохир ус татан зайлуулах гэрээ

3.	Аюултай	Аюултай хог хаягдал болох хуруу зай (батерей), үнс хадгалах зориулалтын сав байршуулах	Төслийн талбай	ш	Үнсний сав-0.3 Батерей цуглуулах сав-0.2 <i>Нийт 0.5</i>	1	0.5	2023	Хог хаягдлын тухай хууль
	Нийт	-	-	-	0.53	-	0.74	-	-

8. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төсөл хэрэгжих орчинд ямар нэгэн түүх соёлын дурсгалт зүйл илрээгүй байна.

Цаашид ашиглалтын явцад түүх, соёлын өвтэй холбоотой олдвор, дурсгал илэрсэн тохиолдолд зохих хууль тогтоомжийн дагуу арга хэмжээг авч ажиллана.

9. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Энэхүү төлөвлөгөөнд орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт нөлөөлөлд өртөх болон өртөж болзошгүй байгаль орчны бүрдэл хэсгүүд (агаарын чанар, хөрсний физик, химийн шинж чанар, бохирдол, усны чанар) тэдгээрийн төлөв байдлыг тодорхойлох үзүүлэлтүүд, тэдгээрт хэмжилт хийх шинжилгээний аргууд, хяналтын цэгийн байршил, хяналт хийх хугацаа ба давтамжийг тодорхойлон тусгасан болно.

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, сая төг	Нийт зардал, сая төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ундны усан дахь эмгэг төрүүлэгч бактерийн тоо	Унд-ахуйн ус нөөцлөх савнаас 1 дээж 50°43'25.42" 100°14'44.08"	2023	2	0.0264	0.0264*2 удаа=0.0528		MNS 0900:2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй
2.	Ундны усны бүрэн шинжилгээ	Ундны усны эх үүсвэрийн гадаргын ус /Хөвсгөл нуур/ уснаас 50°43'22.72" 100°14'51.57" Ус нөөцлөх савнаас 50°43'25.42" 100°14'44.08" Нийт 2 дээж	2023	2	0.04851	0.04851*2 цэгт*2 удаа=0.19404		байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
	Нийт	-	-	-	-	0.24684	-	-

10. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх

Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
		2023				
		6-р сар	7-р сар	8-р сар		
1	2	3	4	5	6	7
Төслийн үйл ажиллагааны онцлогт тохируулан хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй болон байгаль орчны бодлого, дүрэм журмыг боловсруулан ажилчдад сурталчлан хэвшүүлэх	-	Жил бүр сайжруулах			Захирал, Баазын менежер	2012.05.17-ны өдөр батлагдсан Байгаль орчны багц хууль Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Газар ашиглах гурвалсан гэрээний хэрэгжилтийг Хөвсгөлийн БЦГ-ын Хамгаалалтын Захиргаагаар дүгнүүлэн акт гаргуулах	-			Гэрээнд заасан хугацаанд	Удирдлага	Газар ашиглалттай холбоотой асуудал
Газрын төлбөрийн тооцоо нийлсэн акт, газрын төлбөрийн үлдэгдэлгүй болох тодорхойлолтыг гаргуулах	-			жилийн эцэст	Удирдлага	
Жил бүрийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан Ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллагаар батлуулж ажиллах	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	12-р сард багтаана			Удирдлага, Баазын менежер, БО-ны ажилтан	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэл хангалтгүй байх
Жил бүрийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлж, дүгнүүлэх, тайлагнах	-	жил тутам		11-р сарын 30 багтаана	Удирдлага	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 9.8 дэх заалт
Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг тогтоосон хугацаанд эрх бүхий байгууллагаар хийлгэх	Тухайн үед гэрээгээр зохицуулах	2 жил тутам			Удирдлага	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, 101 зүйл
Газардуулагч байршуулах	Үйл ажиллагааны зардал тусгах				Удирдлага	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
Эрүүл ахуй, ариун цэврийн холбогдох дотоод журмуудын дагуу ресторан, хоол бэлтгэлийн сав суулга зэргийг тогтмол цэвэрлэж, ариутгаж байх	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	тогтмол хугацаанд			Үйлчлэгч, бусад ажилчид	-

11. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсэд оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах өрөлцөгч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохин байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, сая төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохин байгуулах газар
1.	Хөвсгөл аймгийн БОАЖТ	БОМТ-ний биелэлтийн тайланг хэвлэмэл болон цахим хэлбэрээр хүргүүлнэ.	Тухайн жилийн БОМТ-г БОНХ-ийн сайдын 2019.10.29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалын 3-р хавсралтаар батлагдсан БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнах агуулгыг хамруулна.	11-р сарын 01-ний дотор	0.15	Жуулчны баазын Захирал, менежер	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ
2.	Ерөнхий үнэлгээ хийсэн Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (БОАЖЯ)	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар тайлан болон дараа жилийн БОМТөлөвлөгөөг хэвлэмэл болон CD хэлбэрээр хүргүүлнэ.		Үйл ажиллагаа эхлэхийн өмнө	0.1	Жуулчны баазын Захирал, менежер	ВЭНС ХХК БОАЖЯ-д хүргүүлнэ.
	Нийт	-	-	-	0.25	-	-

